

INTELLIGENCE

obecná schopnost účelně, adaptivně se chovat

Definice:

- obecná schopnost psychického přizpůsobení se člověka novým životním podmínkám a úkolům (Stern, 1921)
- nejvyšší forma organizace kognitivních procesů (Piaget, 1950)
- schopnost zpracovat informace prostřednictvím myšlenkových operací (Guilford, 1972)

Znaky inteligentního chování (Eysenck, 1953):

- dobrá orientace a myšlení
- ostré vnímání a dobrá paměť
- koncentrované zaměření na objekt činnosti

Strukturální teorie inteligence

- W. Stern (1900) – jednofaktorová teorie – tzv. „g“
- Ch. Spearman (1904) – dvoufaktorová teorie: „g“ + „s“
- E.L. Thorndike (1920) – multifaktoriální teorie abstraktní, konkrétní a sociální inteligence
- L.L. Thurston (1938) – teorie primárních mentálních schopností

- H.J. Eysenck (1988) – faktorová anal. druhého řádu -> „g“
- R.B. Cattell (1971) – stejný postup → 2 faktory: fluidní a krystalizovaná inteligence
- J.P. Guilford (1972) – morfologický model intelektu

ROBERT J. STERNBERG (1985)

TRIARCHICKÁ TEORIE INTELIGENCE

Intelligence zahrnuje tři druhy schopností:

- analytické - užívané k analýze, posuzování, hodnocení, srovnávání, kontrastování
- kreativní - užívané k tvoření, vymýšlení, objevování, představování nebo předpokládání
- praktické - užívané k aplikování, implementaci či užívání

Uvedené aspekty se týkají vztahu
inteligence a:

- vnitřního světa člověka (analytické schopnosti)
- zkušenosti (kreativní schopnosti)
- vnějšího světa (praktické schopnosti)

Intelligence a vnitřní svět (analytické schopnosti)

- zpracování informací
- tři složky:
  - metakomponenty
  - výkonové komponenty
  - znalostně-akviziční komponenty

Intelligence a zkušenost (kreativní schopnosti)

- interakce předchozí zkušenosti se složkami analytické intelligence (zpracování informací)
- známé a nové úkoly, úkoly optimální obtížnosti

Inteligence a vnější svět (praktické schopnosti)

- tři funkce inteligence (resp. jejích různých složek) v kontextu reálného světa:
  - adaptace k existujícímu prostředí
  - formování existujícího prostředí a vytváření prostředí nového
  - selekce nového prostředí

Emoční inteligence (Salovey & Mayer, 1990)

- schopnost sledovat (monitorovat) pocity a emoce své vlastní i druhých lidí, rozeznávat je a rozlišovat je navzájem a používat takto získané informace k řízení myšlení a činnosti
- složky emoční inteligence
  - vnímání, posouzení/zhodnocení, exprese emocí
  - emoční podpora myšlení
  - porozumění a analýza emocí
  - adaptivní regulace emocí